Казка про Червоного Змія. роман

Юліана Нестерович

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.
Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Ніколи не треба казати те, що думаєш

Червоні піонерські галстуки стискали нам із Юрком шиї, наче татарські ярма, але, звісно, таке порівняння, боронь боже, було висловлювати вголос, та й ім’я Бога згадувати заборонялося. Першим не витримав мій колєґа. Він стягнув із шиї тісну краватку і, недбало зіжмакавши в руці, засунув до кишені штанів. Я не забарився вчинити так само. Узагалі ми дуже рідко носили в школі червоні галстуки, хоча носити мусили. Учителі іноді робили зауваження, та частіше змовчували.

Напередодні випав дощ. Наша вулиця перетворилася в суцільне місиво з болота. Юрко ледь не втопив у ньому свого правого мешта. Ми його дістали, проте вже без підошви. Так мій колєґа й чимчикував, як та мудра дівчина, — і взутий, і босий.

Юрко виглядав дуже кумедно. Я провів аналогію з казкою вголос. Юрко не образився, навпаки — його це розвеселило. А взагалі я знав багато різних казок. Деякі розказувала мама, деякі сам повичитував. Коли цьотка Марія, мама Юрка, не година була забавити свого меншого сина Василька, який вродився вередливим і постійно плакав, кликала мене, бо як я розказував йому казки, він сидів тихо. Деякі з них я сам придумав. Казали, що я дуже вдався в маму. Вона — учителька української мови і літератури. Але я педагогом бути не хотів. Учителі дітей на Великдень до церкви не пускали, не давали гаївки водити, у дзвони бити. Правда, не всі. Моя мама завжди вдавала, ніби нікого не помічає. Походить трохи навколо церкви і йде додому. А були такі, які ловили дітей під церквою і писали на списо´к. У той час саме ліквідували нашу греко-католицьку церкву, і всі Богослужіння проводилися за православним обрядом. Ну, як ліквідували? Церква пішла в глибоке підпілля. Тих священників, які не хотіли приймати новий обряд, вивозили в Сибір. Та про те все я вже потім дізнався. Про справи політичні мама не дуже мені розповідала, поки врешті не стало

очевидно, що далі мовчати вона не може, інакше заговорю я...

Ми з мамою до церкви не ходили, але Богу вдома молилися — так, щоб ніхто не знав. Бо якби довідався наш директор школи, то мама би дуже плакала. Він її чогось не любив, часто на неї сварив. Моя однокласниця Ганка, директорова донька, якось сказала, ніби через те, що мама мене без чоловіка народила. Це для мене вже зовсім було дивно. Як то — без чоловіка? Тато в мене був. То й що, що вони з мамою не розписалися? Найбільше мене дивувало, яке до нас діло директору школи?

А байстрюком, тобто безбатченком, мене колись часто дражнили. Позаочі. Так, боялися, бо мій тато був головою колгоспу, став першим комуністом у нашому селі. Його навіть директор школи побоювався, тому старався не дуже маму зачіпати, хіба деколи казав, що для радянської людини дошлюбні відносини — ганьба. Особливо для радянської вчительки, яка приїхала зі славетного українського міста Полтави виховувати підростаюче покоління, яке будуватиме комунізм. Мама не була місцевою. Після інституту їх із сестрою, моєю цьоткою Катериною, направили вчителювати в наше село. Так мама мені розказувала. Я часто питав її, чи обов’язково мені будувати той комунізм, про який казав тато Ганки? Я взагалі завжди мріяв бути письменником, а не будівельником. Мама тільки сміялася, але якось сказала, щоб я ставив менше запитань, бо їй через мене і так кілька разів директор вичитував. Я, бачте, не відповідав образу вчительської дитини. А чому, власне, мав йому відповідати?

Але я більше нічого не питав. Не хотів, аби мама знову плакала, як тоді, коли до нас приходив директор. То було давно, я був іще малий. У день, коли сталася пригода з мештом Юрка, я мав уже майже одинадцять років, тож зміг би маму захистити. А до того мама часто плакала. Тоді, коли приходив директор, вони з ним дуже сварилися, і мама його вигнала. Потім плакала вночі, думаючи, що я

не бачу. Але я бачив і запитав, чого хотів директор.

— Нічого, синочку, — відповіла мама, витираючи сльози, — дідько б його забрав.

— Директор каже, що Бога нема... То, виходить, дідька теж нема? — запитав я.

— Ти ж знаєш, що Бог є, правда?

— Знаю, — кивнув я.

— І ти будеш вірити в нього, незважаючи на те, що каже наш директор?

— Буду, — пообіцяв я.

— От і добре, — кивнула мама. — Спи, сину.

— А ви не будете плакали?

— Не буду.

— Мамо, — запитав я, — а як виглядає Бог?

— Мабуть, як людина, адже він створив нас за своєю подобою.

— А дідько теж виглядає, як людина? — запитав я.

— Не знаю, сину. Кажуть, що дідько з рогами і хвостом.

— То він, виходить, схожий на козу Маньку?

— Виходить, так.

Я трохи порозмірковував, а тоді сказав:

— Нє, мамо, я думаю, дідько більше схожий на директора школи, ніж на козу Маньку.

— Михасю...

— Що, мамо?

— Ти можеш багато чого думати, але ніколи нікому того не розказуй.

— Навіть Юркові?

— Навіть йому.

— Чому? — не розумів я.

— Бо дідька дуже важко подолати. А твої слова його тільки розізлять...

— Я розумію, — з острахом кивнув.

Насправді я все розумів трохи по-своєму. Був упевнений, що диявол — це наш директор школи, а всі вчителі, які перед ним вислуговуються, грішники, що на тому світі лизатимуть гарячі пательні. У мене була власна небесна і пекельна ієрархія, щоправда, тільки в межах рідного села. Були ті, кого я вважав ангелами й апостолами, були чорти і чортиці, були звичайні люди, до яких зараховував і себе. Не вистарчало тільки Бога. Я шукав його в обличчі кожної людини, проте не знаходив.

І ще не знав я, до кого зарахувати маму. Вона була занадто красивою для того, щоб у моїй уявній ієрархії посідати місце звичайної людини. Юрко казав, що моя мама схожа на Діву Марію, проте я з ним не погоджувався. По-перше, Діва Марія є матір'ю Христа, а у моєї мами син я, зовсім не святий. До того ж у нас у стодолі була схована фігура Божої Матері, і я переконався, що вона далеко не така гарна, як моя мама. Юрко запевнив мене, що так казати — великий гріх. Але що я пороблю, якщо це правда, якщо я так думаю? І тоді згадав мамині слова: ніколи не треба казати іншим те, що думаєш.

Невизначеність щодо ролі мами в моєму уявному світі мене дуже бентежила. Якось я спитав стару бабу Маньку, про кого в Біблії пише, що вона була найкрасивішою жінкою у світі. Баба подумала і сказала, що у Святому Письмі такого нема, а вона ж його перечитала повністю — колись ходила до школи, і її там навчили читати і трохи писати. Я зробив висновок, що серед усіх старих людей, із якими можна погомоніти на релігійні теми, баба, певно, наймудріша, і сказав їй це. Мої слова їй дуже сподобались, і ми почали розмірковувати, хто б міг бути найкрасивішою жінкою в Біблії. Баба запропонувала Сару, дружину Авраама, але мені це не сподобалося, бо Сара була старою. Баба заперечила, сказала, що вона не завжди була старою. Я запитав, чи йдеться в Біблії про те,

що в молодості Сара була гарною. Баба відповіла, що говориться лише те, що вона була безплідною, але на старість Бог подарував їй дитину. Я зробив висновок, що Сара однозначно не підходить. Певно, вона не була дуже вродливою, якщо в Біблії про це не говориться, та й мама народила мене не в старості, а будучи молодою, тож із Сарою вони зовсім не можуть бути схожими. Хоча дещо таки підходило. Наприклад, те, що в Авраама, крім Сари, була ще Агар, яка народила від нього дитину. У мого батька теж є інша жінка.

Я запитав у баби, чи говориться в Новому Заповіті про якихось красивих жінок. Баба не згадала нікого, крім блудниці Марії Магдалини. Я запитав, хто то така. Баба пояснила, що то була дуже грішна жінка, яка мала багатьох чоловіків, але її життя змінилося після зустрічі з Христом. Вона навернулася на праведний шлях. Я запитав, чи була вона вродливою. Баба сказала, що достеменно цього не пам’ятає. Проте я вирішив, що якщо ту жінку кохало багато чоловіків, то, мабуть, таки була. Баба заперечила, сказавши, що кохають не лише красивих. Що гарним якраз буває дуже важко знайти пару. Я не розумів, чому так, але вирішив, що баба таки має рацію, бо ж моя мама — найкрасивіша жінка, яких я знав, а заміжньою вона ніколи не була. Це несправедливо. Коли я виросту, то обов’язково знайду собі таку жінку, як моя мама.

Я сказав про це Юрку, допомагаючи витягати з болота мештик. Він важко зітхнув:

— А я не хочу, жиби моя жінка була така сама сварлива, як мама. Нині точно буду битий за мешти.

— Та вони старі, то й пірвалися. Ше й великі на тебе.

— Старі. В них ше мої тато ходили. До арешту.

Я знав, що тата Юрка забрали поліцаї чотири роки тому, бо він обікрав магазин. Але Юрко мені казав, що його тато — не злодій, що крав не для себе. А для кого, так і не сказав. Але я знав: Юрко —

не брехун. І його тато, вуйко Штефко, був чесною і доброю людиною. Що ж то за поліцаї такі, що, не розібравшись, що й до чого, людину в криміналі закривають?

Після арешту вуйка Штефка Юрко з мамою дуже бідували. Напевно, тому цьотка була така сердита. А ще вона працювала дояркою в колгоспі, а то була дуже тяжка робота.

Дорогою до школи ми з Юрком не знайшли кращого заняття, як битися портфелями. Я розілляв чорнило, а колєґа викинув у болото книжки. Вже біля школи Юрко раптом притих, а тоді сказав:

— Дивися, твій тато...

Я підвів очі. Справді, то був мій тато. Я здивувався, побачивши його, бо ж моя сестра Наталя була зразковою ученицею, її батьків ніколи не викликали до школи.

Тато теж мене побачив. Йому стало якось наче не по собі, як і зазвичай, коли ми здибалися. Але тато був добрим чоловіком. От і зараз він закликав мене до себе.

— Ти як? Здоровий? — запитав він, зиркнувши на мене спідлоба.

— Здоровий, — кивнув я.

— Як... школа?

— Добре, — збрехав я.

— А мама? Здорова?

— Ая, здорова.

— Нині в школі перевірка, то будь слухняним.

— Добре.

Тато якось незграбно поплескав мене по плечу, а тоді дістав із кишені копійки.

— На. Слухайся маму.

— Добре. Дякую, — сказав я, вхопивши копійки.

Юрко переминався з ноги на ногу позаду мене. Я підійшов до нього. Повз нас пробігло трійко дівчат. Вони зацікавлено поглянули

на мене і зашепотілися. Мабуть, про те, що й так усі знали: що мама народила мене від чоловіка рідної сестри.

• • •

Далі — у повній книжці «Казка про Червоного Змія. роман».
nashaknyga.com.ua